

“Sempre busque personatges en els quals em pugua sentir representat”

Martí Domínguez (Madrid, 1966) publica en Proa la novel·la *El fracassat*, una recreació de la vida del pintor d'Ais de Provença, Paul Cézanne (1839-1906).

—Després d’haver-vos ocupat de científics i escriptors com el comte de Buffon, Goethe i Voltaire, què us ha fet interessar per un pintor com Cézanne?

—Pel fet que m’hi puc sentir representat. Sempre busque un *alter ego* quan trie els meus personatges. Cézanne és un home que lluita per mantenir-se fidel a les seues idees, per mantenir-se pur, i no segueix el dictat de les modes, la burgesia i la gent benpensant. És un *outsider*, un lliurepensador.

—Era lliurepensador en el sentit ple de la paraula?

—Sí. Era una persona ben formada intel·lectualment; i molt poc donada als dogmes. I va ser més bon estudiant que el seu company d’escola Zola, que no va passar el batxillerat i no hauria pogut ingressar a la universitat. Això es veu molt bé en la seua correspondència. Té una prosa molt delicada. De tota manera no és un lliurepensador a l’estil dels il·lustrats, que és el meu món, però sí que és el meu univers, el de la racionalitat, el de la creació sincera i honesta. Pense que és un dels pintors més honestos que han existit. Ho va ser fins al darrer moment. No plagia ningú mai.

—I què us ha seduït, de l’artista?

—En primer lloc, la mirada profunda i analítica sobre les coses. És un pintor intel·lectual que va més enllà i per això treu tanta distància respecte dels seus companys impressionistes, fins i tot de van Gogh.

—I de l’home?

—És un home que ha de lluitar per sobreviure. Si tens una família i un fill, la cosa es complica fins a extrems dramàtics. Cézanne sempre va superar tots aquests entrebancs gràcies al seu esforç i la seua passió. Va patir molt, realment. Però va tenir una gran capacitat de resistència. El llibre és un cant a la resistència i a la creació. Un estudi sobre la creació, però amb tots els viaranyis i cruïlles que té, des de les obligacions familiars fins a les rivalitats i discussions amb els artistes o escriptors com el seu amic Zola. Zola va viure l’ansietat

Martí Domínguez publica en Proa la novel·la *El fracassat*, protagonitzada per Paul Cézanne.

pictòrica dels inicis de Cézanne, el seu fracàs inicial, i ho va convertir en una novel·la, *L’obra*, protagonitzada per un artista que acaba suïcidant-se. Quan Cézanne va llegir-la, va enviar a l’autor una nota cortesa però distant i va trencar amb ell per sempre. Va ser un dels dolors que va acompanyar la seua vida, per haver perdut l’amic i per la visió de fracassat que l’escriptor donava d’ell.

—Us deueu haver preguntat el perquè del seu fracàs, no?

—No era academicista. El seu realisme és molt violent i sòrdid. Era un pintor molt extremat. És un pintor, més que de pinzellada, d’espàtula. I a més, pinta al natural, cosa que estava mal vista, llavors. Com conta Zola, a l’inici no troba el seu lloc, fins que fa el viatge a Pontoise i Auvers, amb Pissarro, que el calma pictòricament, i finalment a la Provença, on apareix el grandíssim Cézanne, que serà el punt d’arrencada dels cubistes i dels abstractes.

—Feia molt que us interessàveu

per Cézanne i l’art?

—El món creatiu visual sempre m’ha interessat. De fet, el món creatiu en general, siga literari o artístic. I Cézanne m’atreia particularment perquè es va enquimerar a pintar la muntanya de Santa Victòria, un tòtem de la Provença, i hi va posar tot el seu esforç. La va pintar 87 vegades i va aconseguir convertir-la en un símbol. Va aconseguir dotar de transcendència una muntanya, que no és res de l’altre món, que no és cap cosa espectacular. La idea m’atreu molt. Contra els falsos cosmopolites que diuen que cal parlar de Nova York per ser-ne i no pas del que tens a prop, Cézanne demostra que pots arribar a ser universal partint d’allò local.

—El contrast amb la resta de pintors amb qui es feia devia ser clar, no?

—Sí, tenien personalitats molt diverses i jo he intentat mostrar la manera de ser de tots ells. Però tots tenien una percepció molt rotunda de les coses, sabien quines coses defensaven. Pense que la novel·la porta el lector al nucli de la creació artística d’aquell moment i dóna una visió de les passions humanes que hi havia al darrere.

Lluís Bonada